

ده موقرات فرقه سنک مروج افکاری ایدی وارکان تحریریه سی آذری تورکلر
تشکیل ایدیلرلردی .

ایران انقلابنده عثمانلی تورکلرینکده اشتراکی اولماش دکلدر . بر قاج
محترم ذاتک خوی سلماش جهتلرندکی قارداشجه یاردیملری تورک تاریخی
الته قید ایدم جکدر . قفقاسیا تورک مطبوعاتنک ایران انقلابی اوزرینه تأیری
بک مهم اولدینی کبی قفقاسیالی برچوق تورک فدائیلری دخی ایرانک حریت
غوغالرنده جان و باشلری فدا ایتشلردر . مقاله مه خاتمه اوله رق مهم بر نقطه یی
اخطاره لزوم کوریورم : تورک انقلابچیلری ، تورک مبعوثلری ، تورک انجمنلری
دیدیکم زده بونلرک محض تورکلک نامه حرکت ایتدکاری دوشونوله سین .
ایران تورک مشروطیت پرورلری تورکلکلیری دوشونمیدیلر ؛ بوتون فداکارلی
آنحقی ایرانلیق و وطن مشترک نامه اجرا ایتشلردر .

رسول زاده محمد امین

سیاسات

تورکلر بر روح ملی آرایورلر .

«مهرکور دوفرانس» («Mercure de France») آدلی فرانسز مجموعه سنک
افرنجی ۱۶ آغستوس ۱۹۱۲ تاریخی (جله : ۴۷ - نومرو : ۳۶۴۰) نسخه سنده
«Les Turcs à la recherche d'une âme nationale» سرلوحه لی
و «تورک یوردی» نقطه نظرندن فائده لی اوزونجه بر مقاله مندرجدر . مقاله نک زیرنده ،
مجموعه نک دائمی محررلرندن ب . ریزال (P. Risal) ک امضاسی اوقونیور . موسیو
ریزال ، تورکلرک تکامل فکریلری تاریخنه وهله سوک اوچ بش سنه ک حیات فکریه لرینه
داثرانی منابعدن طوغری معلومات و وثائق استحصال ایدم بیلشدر . تورکلر حقنده بودرجه
تحقیق و تعمیق ایله بوقدر بیطرفانه یازیلش مقاله لره ، اوروپا مطبوعاتنده نادر تصادف
اولنور . محررک همت و انصافندن تورکلر بالطبع ممنون و متشکر قالاچقلردر .
مقاله ده «تورک یوردندن» و مدیرندن محبتکارانه بحث اولنور . بوندن دولای «تورک

یوردی ، موسیو ریزال جئابلرینه آبروجه عرض شکران ایدر ومساعده بویوره جقلرینه کوهنهرک قیمتدار مقاله لرینک ترجمه سیله صحیفه لرینی تزیین ایلدر :

۱

عثمانلی تورکارینک حدودسز کنیش ایمپراطورلقلرنده من الازل الی الابد اهل ایدیلمن عنصر ، حاکم صانیلان عنصردر . روملر ، تراکیا بولغارلری ، ماکدونیا بولغارلری ، ارمنیلر ، ارناؤودلر ، الخ حقنده زنکین بر ادبیات وجوده کتیریلشدر ؛ فقط تورکاره ، تورکارک اجتماعی حیاتلرینه ، مقصد وامللرینه ، اقتصادی وذهنی فعالیتلرینه دأر یک آزیازیلشدر . متعدد جریده ، مجموعه وکتابلر ، بر جوق جمعیت وقونغرملر ، عثمانلی خانداننک عصای حکومتی آلتنده یاشایان ملتیلری مدافعه ایدر ، اونلرک طانیلمامش حقوقنی طلب ایدر ، اونلره قارشى روا کورولمش تعدییه ، تضییقاته اعتراض ایدر . لکن تورک کویلیسی ، کینی ویرکیلره صوبولان ، هر درلو آنغاریه لره سس ، صداچیقار مقسزین بویون بوکن بواسیر ، بوابدی قربان لهنه رفع آواز ایدن هیچ اولشمیدر ؟

اصلاً تورکمن اولان ، مستقیم ، صبور ، چالیشقان ، متوکل وساکت بر قوم ، بالقانلرک واناطولینک بر جوق منطقه لرنده نانکور ، حتی خائن برطوپراق اوزرنده بلی بوکلش ، یاشامق ایچون جببالا مقدمه در . بوقوم تک باشنه ایمپراطورلغک قیشله لرینی عصر لرجه طولدیردی . قومیته جی اولمش ماکدونیسالی رنجبرلرک ترک ایتدیکی چفت چیز کیلرنده ، آرناؤودلقدن حوران ویمنه قدر اطاعتسز ولایتلرک کوتو یوللرنده ، هپ او قومک قانی دوکیلدی ؛ هر زمان ، او قومک اولادلری دها جو جو قلعنی بئیرمدن تارالالرندن چکیلوب قوپاریلیور ، واوزاق قلعه واردو کاهلره سوریلوب اونودیایلیوردی . بو آدماری اسیرلکدن قورتاره جق استبدال امری کلوب یتشمه دن بر جوق سنه ، اون بش ، یکرمی ، بعضاً یکرمی بش سنه سکردی . آنا ، بابا او جغنه دوندکاری زمان آرتق کندیلرنده نه قوت ونه ده چالیشمه یهوس قالمزدی . اونلر یوردلرینه کوسکون ، بزکین دوترلردی . اکثریا ، آنا و بابالری سفیل بر حیاته سوروکلنه سوروکلنه اولمش ؛ آنا ، بابادن قالمه طوپراق ایسه ، آج کوزلی ومرتسز ملتزملر طرفندن صاتیلمش بولنوردی .

آناطولی یا ایلاسیله روم ایلی ملکینک اوتەسنه بریسنه طاغیلماش تورک قصبه و کویلری اوستنه تضییق و سفلالتک هر نوعی چوکشیدی : کورەنک ، اھال اختلاس ، جاسوسلق ، شدت .

الکاییلرینی ، الکجسورلرینی ، محبس ایله منفا صوصدیریردی . قالمق ، یوکسلەنک آرزوسی ، بر جنایت کی جزا کوریردی . اکر تورکلرده ، « کاوورلر ، ککی عصیانہ ، و بویله جه تخت عثمانی نک تمیلرینی صاصرصمغه قالقیشیرلرسە ، آرق حکومت کیملره طایانہ بیلەجکدی ؟ اونلرک اطاعت و صداقتی ، اونلرک تعصب و جهالتی ، اداره موجودەنک دوام و بقای ایچون الکامین بر دستک حکمندە ایدی . اونلرک قلوب و غزەلری یوقدی . ذاناً مقدارلری بک آز مکتبلر ، صرف کوز بویامق ایچوندی . مکتبلرە آدم ایدن ، آدمه برسجیه ورن ، آدمی حیات و حرکتە حاضرلایان برشی اوکر دیلزدی . حیات ، مکتبدن قوغولمشدی . شدید برسانسورک ، بک مدققانہ قارماقاریشیق ایتدیکی اوزون و صاحبه کتابلری باباغان کی ازرملک ، تعلیم و تربیه صاییلیردی . بویله بیهوده ذهن صرف ایتملرله ، کنجلیکنی محو و خراب ایدن تورک طلبه سی ، مذکور علمی مؤسسەلری اداره ایدن عقلا و عسادجی متفصللر حقندە ، بک حقی اوله رق ، قلمانمارو (Clément Marot) کی :

Jamais je n'entre en paradis,
S'il ne m'ont perdu la jeunesse !

دیە ییلیردی .

ترقیه آلدیرمایان ، یاقین براولومه دکلە ، محقق بر اسارته محکوم کورینن بوخلقی ، هیچ بر نفخه ایفاظ صاصرصمیور کی ایدی .

حالبوکه صاغلام جماعت تشکیلاتی اطرافنه طویلانمش غیرمسلملر ، بوسرەده هیچ طورمەدن ملی مؤسسەلرینی ، تعاون جمعیتلرینی ، مکتبلرینی ایلرولتیور و بویوتیورلردی ؛ غیرمسلملر ، طوبراق صاتین آلیور ، کندیلرینه مخصوص یرلی صنایعی احیا ایدیور ، غریبلرله تماسده بولتیور ، تجارتە دالیورلردی . و بویله جه شایان دقت بر رفاه و سعادت قزانمشلردی . سلطانلرک استحقار ایله بخش ایتدکاری امتیازات مذهبیہ اونلر ایچون برانیت نسخەسی اولمشدی .

بالقان دولتلىرىنىڭ قونسولوسلىرى ، اوروپانىڭ آژانلىرى ، اونلار رەھبەرلىك ايدىر ، قوتالظھر اولور ، آچ و خرسىز مأمورلار قارشى اونلارڭ مدافعلىرى كىيىلرلردى . اى تعليم و تربيه كورمىش ، متشبت و فعال بوغىر مسلملر ، افنديلىرى توركى بك چابوق كرىدە براقديلر .

خرستيانلر يوكسەلدىكە ، مردرلو ياردىمدن محروم ، استبدادك پنجه سەنە اميد سىزجە متروك توركلار ، آچالييور ، آياقدن دوشىيورلردى . قورقونچ فاتح ، كندى مەلەكەندىن بىلە قوغلىيوردى . برىرىنىڭ مقابلى جەھتلردن ايلرولەين ايكى قوم ، فاتحلىرى آناطولانىڭ اورتەلرندە يىغلمەيە اجبار ايدىيوردى : آطەلردن كلن روملر ، تورك آلەندىن ساحلى آلوب توركى آناطولانىڭ طوزلى پايلالرىنە ، چوراق چوللارىنە آتاركن ، انكلترە شەرلرلە مەنسابت تىجارىەلرى سايە سەندە زىنكىلە شوب صرافلق ايدىن ارمنىلردە شرق طرفەندىن اوكا يولى كىرلر ، واۋنى كرىيە ايتلر .

توركل اوروپادەكى وضعىتى دىھا مەسعود دكلدر : خصم ، كورتوجى واستقلالە صبر سىزلقەلە متروپ خلق آرە سەندە اردو قورمىش و بر برىنى متعاقب ايمپراطورلقدن آريبلان قەطەلەردن قوغولمىش تورك ، اوروپادە موجودىتنى بىلە تەھدىد آلتىدە كورىيور . تورك ، قتوحاتى تەمىل ايلە اكال ايدەمدى ؛ مغولبارى بلع ايلەمدى . كندىسى دە مغولبار ايجندە ارييوب كىتمدى . استىلا ايدىلن اراضىدە على العجلە چادر قوردى ، اطاعت ايتدىرىلن اقوام ايجندە يىسانجى اولەرق ياشادى . تورك اويلە بر غىرەتزدە دركە براقوب كلدىكى اوولەلرى اونوتمىش و فقط غىر مغلوب شجاعەتلك آلوب وىردىكى مەلەكلەردە يرلشەمشدر . او ، قوتنە بك زىادە كوومەندىكەندىن ، غالب اردولرىنىڭ قوناقلىرىنى كوستەرن توركن مستەمرەلرى و بو مستەمرەلرە براقدىنى محافىظ بولوكلرى آرە سەندە خط مواصلەك ايجە تەمىننى بىلە اھال ايلەدى . مستەمرە واردو كاھلر طاعنىق و متفرق قالدىلر . آرالىرى باغلى دكلدى . برىرلەندىن خەبر سىزدىلر . مسافات اونلرى آرييوردى . بر آرادە ياشامىيور و طويمىيورلردى . برروح مشركك عناصر لازەمسى اونلردە اكسىكدى . تورك قومنىڭ بروجدان مىلىسى ،

بر معرفت قومیه سی حاصل اولامادی. تورک قومی، باشسز، دماغسز بر عضویت
حالده قالدی .

بوندن باشقه اوروپا دخی تورک لری اصلاراحت بر اقامدی. بوتون خرسیتیان
عالی تورکک علیهنه عقد اتفاق ایله اونی دائمی تنکده بولمیه اجبار ایتدی .
تورک سلاحی آلتدن آتامادی ؛ قلنجی هپ قوشانمش حالده یاشادی . کندیری
طوپلایاجق، قزانديغندن سکون ایله استفاده ایدمک راحت بر دقیقه کچیرمدی.
تنظیمات وتشکیلاته کیرشهمدی . متصل مدافعانه بولمق ، قوتی توکنتدی ؛
وبوتون دقتی انحصار آلدی. تورک ، مغلوب قوملرک اداره سی وظیفه مشکله سی،
دینی جماعتلره بر اقرارق باشندن آتمقدن ممنون ایدی . عنوان حاکمیت و اوکا
مربوط منافع ماده ایله اکتفا ایتدی .

لکن بر صنف کزیده غربک ترقیاتی تعقیب ایدیور و عملکتک دوشدیک
انقراض کردایی ، کمال اضطراب ایله مشاهده ایله یوردی . بر صنف کزیده ،
محقق عد اولونان انقراضک اوکفی آلمق ایستمدی و ۱۸نجی عصر میلادینک
صوکلرندن اعتباراً ، اردوده ، اداره ملکیده ، سیاست اقتصادی واجتماعیه
اصلاحات اجراسنه تشبث ایتدی . اوچنجی مصطفی ، اوچنجی سلیم ، ایکنجی
محمود و عبدالمجید دورلرنده ، یک خیرلی نیتلر بسله یین دولت آدملری ، اوروپادن
استفاضه فیکرینه دوشدیلر . احرارانه و متحد پرورانه قانونلره خاندان عثمانینک
شانی اعلا و ممالک عثمانیه ده کی اقوامک رفاه و سعادتلرینی تأمین تجربه سنده
بولدیلر . استعجاله مجبور قالمش بومجدد لر ، خط شریفلرک ، فرمانلرک و اساسی
قانونلرک اوراقی اوزرنده اقدام و اهتمام ایله انشا ایتدکلری خیاللرینه اویغون
تورکیه نی ، آز زمان ایچنده ، اقوام مدنیه آراسنه صوقه رق اوکاشرفلی بر موقع
قزانديرمق استیورلردی .

لکن بو تشبثلر ، بر آز صافدلانه بکله دکلری نتیجه یی اصلا ویرمدی .
بو تشبثلر یک ایرکن وظایت عجله باشلامشدی . تکامله الزم زمان هیچ حساب
قاتیلماشمادی . حالبوکه زماندن ، بو آغیر فقط امین متفقدن واز کچلمک
ایسته نیلیرسه ، پایدار هیچ برشی احداث اولونماز . اصلاحاتک همان هپسی

بوشه چیقدی، و عبدالحمید ثانی کولنج بر مشروطیت اویونندن سوکره، مدحت یاشانک و دیگر تنظیماتی پاشارک تحیل ایتدکری تجدیدات مساعیسی، تکرار باشلاجه حق کونی تعیین ایتمکسزین تعطیل ایله دی.

اوتوز ایکی سنه سورن استبداد، سفالت عمومی آرئیدردی، تورکیه اداره سنک اعتبارینی بوسبوتون اکسیلتدی، و بوسلطتی، اوروپادول معظمه سنک ولایت ذلت آورانسی آلتیه تماماً سوقدی. ره وال ملاقاتی، الک زنکین عثمانلی ولایتلرندن بریسنی آنا وطندن آیرمق اوزره ایکن تموز اختلالی قوبدی؛ بو اختلال بالجمله تبعه سلطنتک مساواتی اعلان ایله هپسنی دولتک تقویه و تعالیسیچون چالیشمهیه دعوت ایدیوردی.

بو اختلالک عامللری منحصر آ تورکلردی. تورکلر یوق اولمهیه قاتلامیورلردی. اولورده یاشامق استیورلردی. اولر، طالعسز وطنلرینک مقدراتی سوق و اداره ایدرکی کورینن تحلل و تقسم قانونک تمتع التغیر اولدیغنی ظن ایتمیورلردی. اشیا، یالکسز لزومی وابدی بر نظامه تابع دکدر. بشرک اراده سی، اشیانک وضعیت و مناسباتی تبدیل ایدمبیلیر؛ بشرک اراده سی، حادثاتک تعاقبه مداخله ایله یکی و موافق اسباب علاوه ایدمبیلیر. حتی بوتجربه، بشرک بروظیفه سیدر. تقدیر جبرینک، اعتراض اولونامایان بر حاکم مطلق حالنده حکم و سلطنتنه میدان ویربله ملیدر. بعض کیمسه لرک همتی، اونک جریانی البته دیکشدیره. بیله جکدر.

بونلرک محتمم جراثلری، بر مدت ایچون، ایشیدیلهدک برظفر تأمین ایتدی. عصر لرجه یاشامش، معنم و مدعش بنای استبدادی، عادتا بر قوه سحرانه ایله دویرن قهرمانلری، بوتون جهان حیرتله آقیشلادی.

(بیتمدی)

محرری: ب. پ. ریزال

مترجمی: ت. ی